EXTRAKONGRESS
25–27 MARS 2011

Ett Sverige för morgondagen

INNEHÅLL SID

Vår omvärld 6

Vår politik 11

a. Full sysselsättning 11

b. Den socialdemokratiska modellen 17

c. En bättre värld är möjlig 21

Vårt parti 25

”Socialdemokratin söker inte makten för maktens egen skull. Vi söker makten för att förändra samhället. Vår övertygelse är att människor gemensamt kan bygga ett samhälle för morgondagen som är bättre än det vi har idag. Vi är också övertygade om att Socialdemokraterna kan bli ännu mer av det möjlighetsorienterade, jämlikhetsfrämjande och demokratiska parti som Sverige så innerligt behöver.”

Ur rapporten Omstart för socialdemokratin

Socialdemokraterna samlas till kongress 25 – 27 mars 2011. Extrakongressen ska markera en nystart för partiet och ge energi till utformningen av en attraktiv socialdemokratisk agenda med sikte på valvinst 2014. Den nystart som kongressen möjliggör sker mot bakgrund av valförlusten 2010. Kriskommissionen som genomförde en bred analys av partiets läge redovisade sin slutrapport den 15 februari inför partistyrelsen. Kongressen kommer att genomföra viktiga val och ge utrymme till en bred debatt. Debatten inriktar sig på tre områden: omvärldsanalys, partiorganisationen och politikens utveckling.

Partiprogrammet från 2001 ska revideras. Ett förslag till reviderat partiprogram ska läggas fram till nästa ordinarie kongress. För detta arbete ansvarar programkommissionen. På denna kongress genomförs en omvärlds- och idédebatt. Den diskussionen blir ett viktigt underlag för den kommande programrevideringen och överlämnas till programkommissionen som startar sitt arbete under våren 2011.

En organisationsutredning kommer att starta våren 2011. Den organisatoriska diskussionen på denna kongress blir ett viktigt underlag som går in i organisationsutredningen.

Kongressen blir ett avstamp i det politiska utvecklingsarbetet. Diskussionerna på kongressen blir mycket viktiga för det fortsatta arbetet med att forma framtidspolitiken. Genom att partiet nu samlas till kongress med en debatt om de politiska vägvalen riktas blicken mot de utmaningar vi står inför.

Detta dokument är partistyrelsens diskussionsunderlag till de politiska diskussionerna på kongressen. På samma sätt som debatten på kongressen är dokumentet indelat i tre delar: omvärld, politik och organisation. Dokumentet redovisar inom dessa områden ett antal utgångspunkter, resonemang och frågeställningar från partistyrelsen inför denna debatt. Men det är viktigt att betona att kongressen inte ska ta ställning till texterna och innehållet i doku-

mentet. Dokumentet utgör partistyrelsens diskussionsunderlag till partikongressens debatter. Diskussionen på kongressen blir en viktig startpunkt för utvecklingen av den socialdemokratiska politiken för framtiden.

Vår omvärld

Ur socialdemokraternas partiprogram

Varje människa ska vara fri att utvecklas som individ, råda över sitt eget liv och påverka det egna samhället. Frihet handlar både om frihet från yttre tvång och förtryck, hunger, okunnighet och fruktan för framtiden och om frihet till delaktighet och medbestämmande, till egen utveckling, trygg gemenskap och möjlighet att styra sitt liv och välja sin framtid.

Denna människors frihet förutsätter jämlikhet. Jämlikhet innebär att alla människor trots olika förutsättningar ges samma möjlighet att forma sitt eget liv och påverka sitt samhälle. Denna jämlikhet förutsätter rätten att välja och utvecklas olika, utan att olikheterna leder till underordning och klyftor i makt och inflytande över vardag och samhälle.

Våra utmaningar

Vi socialdemokrater vill arbeta för ett samhälle där alla människor kan utveckla sina talanger och förmågor. Där det finns utrymme för människor att förverkliga sina idéer och göra sina livsval. Ett samhälle som ger människor frihet att utveckla sina möjligheter kan bara byggas genom att vi samarbetar, hjälper varandra och respekterar andras rätt på samma sätt som vår egen.

Socialdemokratin har alltid varit en frihetsrörelse. Vi har kämpat för att undanröja hinder för människors utveckling. Friheten är både en individens och kollektivets rättighet. Med gemensamma lösningar har vi skapat frihet från många orättvisa villkor. Med stora satsningar på utbildning har vi skapat möjligheter för människor att själva välja hur de vill leva sina liv.

Socialdemokraterna ska vara en rörelse på toppen av tidens våg. Vår tid är kunskapssamhällets, med en förändrad tillverkningsindustri och en snabbt

växande tjänstesektor. Fler får allt längre utbildning, fler är tjänstemän och färre har traditionella yrken. Vår grundläggande ideologi och våra värderingar ligger fast men på samma sätt som vi gjort under hela vår historia – med folkhemmet, det starka samhället, den generella välfärden – behöver vi nu utveckla våra idéer och vår politik för att återigen samla breda samhällsgrupper i det globaliserade och uppkopplade kunskapssamhället.

Vår kamp mot klyftor och för jämlikhet ska möta människors skilda drömmar och bejaka deras ambitioner, längtan och framgångar. Våra idéer ska ha en fast förankring i människors liv och vardag och samtidigt lyfta och bära långt framåt.

Vi vill understryka vår övertygelse om politikens möjligheter att förändra samhällsutvecklingen i rätt riktning. Samhällsutveckling är inte bara något som händer, utan något som kan påverkas och styras. Vi hävdar betydelsen av att fatta viktiga beslut gemensamt, demokratiskt, i en tid när marknadskrafterna får allt större spelrum. Framtiden rymmer positiva möjligheter – när vi tydligt väljer väg och driver på med kraft.

Den socialdemokratiska samhällsmodellen står stark. Strävan efter ekonomisk utveckling och ökad jämlikhet är för oss två sidor av samma mynt. I svensk politik finns ingen kraft som öppet vågar utmana en gemensamt finansierad välfärd för alla av hög kvalitet och sociala trygghetssystem. Det beror på att det finns ett massivt stöd för den socialdemokratiska modellen i samhället. Trots det ser vi att de gemensamma resurserna minskas och socialförsäkringarna och arbetslöshetsförsäkringen undergrävs.

Samhällen som håller ihop, med stor tillit människor emellan, har en bättre fungerande demokrati, bättre ekonomisk tillväxt och lägre brottslighet än samhällen med låg tillit. En omfattande och generell välfärd ökar tilliten i samhället. Därför bidrar en stark generell välfärd som ger en bra trygghet till en mer positiv utveckling av såväl ekonomin som samhället.

Med ökande utbildning växer människor, de får nya perspektiv och ser andra möjligheter. De kräver också en större makt över sina liv, de vill styra över sin tillvaro och själva påverka. Utbildningsnivån ökar. Människor flyttar till de stora städerna. Människors vardag ser olika ut. Vi måste bli bättre på att finnas där och möta deras ambitioner.

Befolkningsförändringarna är en utmaning för hela Sverige. Stora utbildningsklyftor skapar stora inkomstklyftor – därför har kunskapens tillväxt och fördelning betydelse för hur resten av samhället kommer att se ut i framtiden. En viktig uppgift är att skapa fler chanser för alla människor att välja sitt liv och forma sin framtid i hela landet, såväl i stad som i glesbygd.

Globaliseringen är en stark kraft i samhällsutvecklingen. Den öppnar nya exportmarknader och sänker priserna på många konsumtionsvaror. Globaliseringen förskjuter makt och rikedomar mellan länder och inom länder. Samtidigt minskar de globala klyftorna. I länder som Kina, Indien och Brasilien lyfter sig hundratals miljoner människor ur fattigdom samtidigt som klyftorna i dessa länder växer.

Nya klyftor uppstår när maktbalansen i samhällena förskjuts. De nya klyftor vi ser växa fram – mellan människor med och utan jobb, mellan dem med fasta jobb och dem med otrygga anställningar, mellan invandrade och infödda svenskar och mellan dem med och utan högre utbildning – medför ständigt att vi behöver utveckla de politiska metoder vi hittills använt.

Globaliseringen innebär att de nya stora länder – Indien och Kina – som nu står för allt större delar av världshandeln bidrar med allt mer kvalificerad produktion. Hundratusentals nybakade ingenjörer står redo att dra sitt strå till stacken på världsmarknaden. Sveriges framskjutna plats i världsekonomin vilar på våra gemensamma investeringar i forskning och utveckling. Vår konkurrenskraft kan inte tas för given, utan måste ständigt tryggas.

Ekonomin är globalt sammanflätad. En ekonomisk störning sprider sig blixtsnabbt över världen. Väldiga marknadskrafter kan få oöverblickbara konsekvenser. Överbelånade hus och dåligt reglerade finansmarknader i USA leder till att tiotusentals människor förlorar sina jobb i industrin här i Sverige.

När klimatfrågorna växer ökar medvetenheten om att alla människor delar en gemensam miljö. Miljöansvar är en fråga som berör oss alla och som får avgörande betydelse för vårt sätt att se på samhället och politikens uppgifter. Det internationella samfundet har hittills inte lyckats att möta de utmaningar som klimatfrågan reser. Vi behöver ställa om klimatet på ett sätt som stimulerar ekonomisk och social utveckling och som fördelar bördorna rättvist.

Internet innebär en revolution i människors kommunikation. Ett slående exempel är de folkliga upproren i arabvärlden för vilka Facebook spelade en avgörande roll. Människor möts på nätet i ständigt nya former och nätet har blivit en allt viktigare del av många människors liv. Det har blivit enklare än någonsin tidigare att dela med sig av sina åsikter och erfarenheter. Yttrandefriheten vidgas. Men samtidigt ställs skarpa frågor om den personliga integriteten eller skydd mot ryktesspridning, mobbning eller brottslighet på nätet. Uppsplittrade medievanor minskar de gemensamma arenorna.

Kommersialismen växer, konsumtionen ökar och reklamen blir mer intensiv. Nya prylar kan fylla viktiga behov eller bara vara en kortvarig stimulans. När det blir allt viktigare att visa sin sociala tillhörighet genom ”rätt” konsumtion – att man kan upprätthålla sin förmåga att konsumera – ställs den som har låga inkomster också utanför de sociala sammanhang som gynnar aktiva val, god information och ekonomisk styrka. Utvecklingen i media och på nätet går i samma riktning med ökat fokus på det som syns – på ytan. Inte minst många unga tjejer känner en hård press av den utseendefixering de möter.

Alla människor har lika värde men alla får inte likvärdiga chanser i vårt sam-

hälle. Diskriminering på grund av sexuell läggning, kön, funktionshinder eller etnisk bakgrund stänger människors möjligheter. Inte minst i arbetslivet upplever många äldre människor att deras erfarenheter och kompetens inte värderas till fullo.

Våra uppgifter

- *Utveckla socialdemokratin* så att vår rörelse med sitt ursprung i industrisamhället även framgent bär samhällsutvecklingen i kunskapssamhället. Hur ska vi stärka politikens möjligheter att forma samhällsutvecklingen i en mer solidarisk riktning?

- *Utveckla vår politik för att samla breda samhällsgrupper* i en värld som kännetecknas av större pluralism och nya klyftor. Vi behöver långt bättre kombinera en aktiv politik för ökad jämlikhet med att vara det självklara alternativet för löntagarna. Vi är ett feministiskt parti och det förpliktigar. Jämställdhetsperspektivet måste genomsyra all vår politik. Hur samlar vi bäst brett stöd för en politik för jämlikhet och mot dagens nya klyftor?

- *Finna nya vägar att kombinera generella lösningar med en politik som möter människors ökade krav att själva ha det avgörande inflytandet.* Hur kan socialdemokratin kombinera de växande kraven på valfrihet med en stark generell välfärd som kommer alla till del?

Vår politik
Full sysselsättning

Ur riktlinjerna från Jobbkongressen 2009

Vi ska nå full sysselsättning. Arbete åt alla innebär frihet och möjligheter för individen och en starkare samhällsutveckling. Därför ska vi ta svensk ekonomi till en styrkeposition genom att sätta jobben först, genom att ta tillvara varje arbetad timme, och varje människas önskan och möjlighet att bidra till samhällsutvecklingen.

Våra utmaningar

Vårt mål är arbete åt alla. Kampen mot arbetslösheten är vår viktigaste uppgift.

Den akuta ekonomiska krisen i Sverige är förbi men för många människor lever konsekvenserna av krisen kvar. Än en gång har svenska folket burit Sverige igenom krisen. Återigen har vi påmints om vikten av sunda statsfinanser för att möta svåra tider. Starka och sunda statsfinanser är en nödvändig förutsättning för såväl tillväxt som välfärd. Överskotten, vårt gemensamma sparande som vi mödosamt byggde upp under de Socialdemokratiska regeringsåren, var den buffert som behövdes för att övervinna krisen.

Starka statsfinanser ger de resurser som behövs för att när konjunkturen viker genomföra kloka investeringar som bekämpar arbetslösheten och leder till nya jobb – klimatinvesteringar, investeringar i infrastruktur, utbildning och företagande.

Krisen har avlösts av en hög tillväxt men också hög arbetslöshet. Återhämtningen mäts i historiskt höga tillväxttal – och produktionen i Sverige ligger återigen på samma nivå som före nedgången. Samtidigt har krisen tillåtits etsa sig fast i hög arbetslöshet. Långtidsarbetslösheten är rekordhög. En tred-

jedel av alla arbetslösa – mer än 100 000 människor – är långtidsarbetslösa. Ungdomsarbetslösheten är bland den högsta i Europa. Det saknas ungefär 100 000 jobb bara för att nå 2006 års sysselsättning och för att nå vårt mål om full sysselsättning behöver ambitionerna sättas mycket högre än så.

Full sysselsättning kräver en stark global konkurrenskraft. Sverige ska ha en ekonomisk politik som stimulerar jobb och omställning. EU behöver en ny sysselsättningspolitik som sätter jobben främst. Vi ska konkurrera med kompetens och inte med låga löner.

Nu behövs en ny politik för uthållig ekonomisk tillväxt och för att utveckla svensk konkurrenskraft. Nu behövs en aktiv näringspolitik med en ambitiös innovationspolitik. Nya branschprogram är en viktig del. Många små och medelstora företag behöver insatser för att komma ut på exportmarknaderna, investera mer i egen produktutveckling och stärka sin innovationsförmåga. Tjänstesektorns betydelse kommer att fortsätta att växa – och det finns en fortsatt stor potential för produktivitetstillväxt. En framåtsyftande näringspolitik ska främja samspelet mellan den konkurrenskraftiga industrin och tjänstesektorn i hela landet.

En utmaning är att formulera tillväxt- och utvecklingsstrategier för hela landet. Vi behöver återupprätta regionalpolitiken. De statliga insatserna ska vara inriktade på att regionerna ska få möjlighet att växa och utvecklas efter sina särskilda förutsättningar.

Klimatomställningen innebär möjligheter till nya jobb och ekonomisk utveckling. Genom att Sverige går före i omställningen kan våra företag bli världsledande i att utveckla den teknik och de system som världen efterfrågar i kampen mot klimatförändringarna. Det gynnar landets export och gör att Sverige kan bli en förebild i världen.

Mycket pekar på att vi de kommande åren kan uppleva arbetskraftsbrist parallellt med en hög arbetslöshet. Det är följden av otillräckliga investeringar i arbetsmarknadspolitik, utbildning, bostäder och infrastruktur.

I dag råder stor bostadsbrist på många håll i Sverige vilket är direkt tillväxthämmande. Bostadsbristen försvårar en ökning av sysselsättningen genom att människor inte har möjlighet att flytta dit jobben finns. Bristen inte minst på hyresrätter och småhus till överkomliga priser leder till stora svårigheter för ungdomar och många barnfamiljer att hitta lämpliga bostäder.

Många människor är helt beroende av att snabbt kunna ta sig till och från jobb och barnens fritidsaktiviteter för att livet ska fungera. Vi är som land beroende av en väl fungerande infrastruktur för att klara vår internationella konkurrenskraft. Bristerna i den svenska infrastrukturen är uppenbara genom snökaoset i järnvägstrafiken, inställda eller kraftigt försenade godstransporter och stora störningar i den viktiga persontrafiken. Det krävs betydande investeringar i utbyggd kollektivtrafik, vägar och järnvägar, för att klara människors behov av transporter som fungerar, gynna utvecklingen av regionala arbetsmarknader, underlätta näringslivets behov av transporter och samtidigt minska vår klimatpåverkan. Samhället måste ta det övergripande ansvaret för hela infrastrukturen.

Det behövs en mer rörlig och dynamisk arbetsmarknad. Många människor sitter i dag fast i långtidsarbetslöshet och meningslösa åtgärder som inte leder till jobb. Rörlighet förutsätter investeringar i utbildning för tillväxt - ett väl utbyggt utbildningssystem. Sverige behöver ett nytt kunskapslyft. Det ska vara möjligt att genom ett livslångt lärande ställa om till ny kompetens eller bygga ut tidigare kunskaper genom hela yrkeslivet. Det behöver också skapas värdiga möjligheter till arbete efter förmåga för dem som inte kan få jobb på den reguljära arbetsmarknaden.

Det är nödvändigt att bygga ut vuxenutbildningen och arbetsmarknadsutbildningen. I dag slussas arbetslösa in i så kallade garantier: Jobb- och Utvecklingsgarantin och Jobbgarantin för unga. Där får endast en bråkdel ta del av insatser – utbildning, praktik och lärlingsplatser – som leder vidare till jobb. Därför har långtidsarbetslösheten vuxit. Passivitet råder aldrig bot på arbetslöshet – i stället riskerar allt fler att permanent hamna utanför arbetsmarknaden.

Nu krävs breda investeringar i utbildning och praktik som leder till jobb – en arbetsmarknadspolitik värd namnet. Det behövs rätt till kompetensutveckling som ger människor möjligheter att komma vidare i arbetslivet. Frånvaron av sådana möjligheter att komma vidare leder idag till arbetskraftsbrist. Då hotar ökad inflation. Då riskerar räntan att höjas – trots rådande massarbetslöshet.

Det är ett stort problem att så många ungdomar inte har en avslutad gymnasieutbildning. Mer än en fjärdedel av tjugoåringarna i Sverige fullföljer inte gymnasiet – och så har det sett ut i flera år. Det är en av de grundläggande orsakerna till den bestående höga ungdomsarbetslösheten i Sverige. Kvaliteten i gymnasieskolan måste öka så att många fler kan fullfölja sin utbildning.

Under de senaste åren har möjligheterna att fullfölja gymnasiet senare i livet försämrats kraftigt. Antalet platser inom vuxenutbildningen har blivit betydligt färre. Alltför många människor får aldrig en andra chans. Därmed cementeras de ungas svårigheter att ta sig in i arbetslivet. Det är ett slöseri för både Sverige och den enskilde. De unga som börjar sin bana som arbetslösa bär med sig detta under många år framöver – i form av högre arbetslöshet, lägre inkomst och sämre hälsa. Vi vill därför ha en nollvision för ungdomsarbetslösheten. Alla ungdomar ska ha ett arbete eller en insats som leder till jobb.

Vår samhällsmodell bygger på att alla som kan ska arbeta. Det krävs för att kunna finansiera en hög ambition i välfärden, särskilt med tanke på den utmaning som den demografiska utvecklingen medför. De sociala trygghetsför-

säkringarna ska säkra att den som inte kan arbeta på grund av sjukdom eller arbetslöshet har en inkomsttrygghet och får möjligheter att komma vidare till arbete. Samtidigt skapar välfärden många nya jobb och trygghetsförsäkringarna stärker samhällets omställningskraft.

Jobb är nyckeln till Sverige och samhällsgemenskapen. Den höga arbetslösheten bland dem av oss som är födda i ett annat land är förödande. Jobb är chansen att börja på nytt och möjligheten att få bidra. Det behövs därför en förändrad integrationspolitik som sätter nyanlända invandrares jobbetablering på arbetsmarknaden i centrum och som samlar resurser – så tidigt som möjligt – för snabbare jobbetablering.

Jobbet är för de allra flesta en väldigt positiv och viktig del av livet. Arbete ger frihet genom egen inkomst, gemenskap och utveckling. Jobbet kan göra oss friskare om det är utvecklande och erbjuder goda arbetsvillkor, men det kan också göra oss sjuka och till sist utslitna om stressen är stor eller arbetsmiljön dålig. Människor behöver goda möjligheter att påverka det egna arbetet. Det är hög tid att rikta ljuset mot arbetsplatserna. Om vårt mål om det goda livet för alla ska kunna förverkligas, krävs att också målet om det goda arbetet blir verklighet.

Arbetsmiljöarbetet måste återigen sättas i fokus. Ett arbetsliv som inte sliter ut människor i förtid innebär att fler kommer att kunna arbeta längre upp i åldrarna. Utvecklingen inom servicesektorn mot bemanning över hela dygnet kräver utbyggnad av barnomsorgen också kvälls- och nattetid.

Tempot i arbetslivet ökar, och många av de nya jobb som skapas kräver allt mer utbildning och kompetens. Många människor med funktionsnedsättning eller med en tidigare sjukdomshistoria har helt ställts utanför arbetslivet. Vi behöver hitta ett system som ger varaktig sysselsättning också till dem som under lång tid varit arbetslösa och som har svårt att få jobb på den vanliga

arbetsmarknaden. Det är ett slöseri att inte ta till vara kraften hos alla som kan jobba. Det gäller inte minst alla dem som hänvisas till anställningar som är otrygga eller på deltid. Varje arbetad timme behövs.

Vi har sett flera allvarliga exempel på lönedumpning. Kollektivavtalen undermineras genom politiska förändringar. Detta hotar den svenska modellen och våra möjligheter att konkurrera med kunskap i stället för låga löner. Det svenska regelverket behöver stärkas för att skydda kollektivavtalen samtidigt som EU:s regler behöver ändras.

Ett led i arbetet för full sysselsättning är en bättre utbyggd rehabilitering av människor med lång sjukskrivning. Men det behövs också insatser inom arbetslivet så att arbetsprocesser och arbetsuppgifter kan anpassas till personer med nedsatt arbetsförmåga.

Våra uppgifter

- *Sverige ska vidare till full sysselsättning.* Investera i utbildning, praktik och lärlingsplatser samt forskning och utveckling. Bygg ut infrastruktur och bostäder. Hur ska vi utforma politiken så att alla som kan jobba ska få möjlighet att jobba?

- *Arbete är grunden för välstånd och välfärd.* Inkomstbortfallsprincipen är en grundbult i den socialdemokratiska välfärdsmodellen. Skatterna ska på bästa sätt främja mer arbete, omfördela inkomster, finansiera välfärden och bidra till en miljöomställning. Vilka är de viktigaste åtgärderna för att uppnå en socialdemokratisk arbetslinje som bygger på att var och en bidrar efter förmåga – och att de sociala försäkringarna täcker upp inkomstbortfallet till en rimlig nivå?

- *Skapa nya jobb och nya företag.* Vi ska ha en mer aktiv näringspolitik som tryggar vår konkurrenskraft och stödjer företagen att växa genom att vara framgångsrika, göra vinst och anställa fler. Småföretagen ska ha goda förutsättningar att växa sig större. Hur ska en vässad socialdemokratisk näringspolitik se ut?

Den socialdemokratiska modellen

Ur riktlinjerna från Jobbkongressen 2009

Vi sätter jobben först på agendan, för vi vet att klarar vi jobben så klarar vi också ekonomin och kvaliteten i vård, skola och omsorg. Därför är full sysselsättning ett övergripande mål även inom välfärdspolitiken. Vår välfärd bygger på att alla som kan arbeta också gör det.

När välfärden och tryggheten omfattar alla, då vågar människor mer; byta jobb, starta företag, flytta eller börja studera. Det skapar ett positivt förändringsklimat, vilket i sin tur gynnar den ekonomiska utvecklingen i en modern globaliserad ekonomi med ett högt omvandlingstryck

Våra utmaningar

Samhället förändras snabbt. Företag hävdar sig i den internationella konkurrensen genom allt mer avancerade produkter och tjänster. Kvalitetsambitionerna höjs i välfärden. För allt fler jobb ökar kraven på kompetens och utbildning. Denna utveckling rymmer spännande möjligheter både för enskilda människor och för hela samhället.

Därför har vårt parti tagit ledningen i att investera i utbildning så att dörren till kunskapssamhället öppnas för fler. Vi har byggt ut högskolan och vuxenutbildningen kraftigt. Det ska vara möjligt att utbilda sig för att få bättre möjligheter till jobb och för sin egen utveckling.

Samtidigt får brister i utbildningen större konsekvenser än förut. Svenska elevers kunskapsresultat har sjunkit stadigt sedan 1990-talet. Andelen elever som inte klarar grundskolan är på oacceptabelt hög nivå. Utvecklingen är särskilt dramatisk i socialt utsatta områden. När segregationen ökar i skolorna försämras skolresultaten överlag. Den stora grupp som inte fullföljer gymnasieskolan är mycket oftare arbetslösa eller försörjer sig på socialbidrag. Nya hinder reses för dem som inte har de bästa förutsättningarna.

Nu behövs investeringar som innebär en vändpunkt för den svenska skolan. Vi vill rikta blicken framåt och skapa en modern kunskapsskola med kvalitet och kreativitet i centrum. En skola som ger alla elever bästa möjliga förutsättningar för framtiden, oavsett föräldrarnas bakgrund.

De som är äldre idag har jobbat och slitit för att det ska bli bättre för nästa generation. Nu är det deras tur. Man ska inte tvingas förlita sig på anhöriga för att få en god omsorg. När hälsan sviktar och man inte kan klara sig hemma på egen hand ska hemtjänsten, vården och omsorgen finnas där – för alla. Det är viktigt med goda möjligheter för äldre att kunna välja att flytta till ett tryggare boende. Den viktigaste åtgärden för att höja kvaliteten i äldreomsorgen är att satsa på personalen och deras kompetens.

Sjukvården måste alltid ge lika god vård till alla utifrån deras behov. Ingen ska behöva teckna en särskild försäkring för att få den vård de behöver. Alla ska behandlas på samma sätt utifrån hur sjuka de är och vad de behöver och inte efter hur mycket de har råd att betala eller vem de är. Så ser det inte alltid ut i dag.

En bättre sjukvård som ger god vård utan långa väntetider kräver mer resurser. Ett stort problem är överfulla akutmottagningar och bristen på vårdplatser. Tillgängligheten till sjukvård måste öka. En värdig demensvård kräver fler anställda.

När människors standard höjs på andra områden kommer även deras förväntningar på välfärden att öka. Världens bästa välfärd för alla. Så högt måste målet sättas. Den socialdemokratiska samhällsmodellen bygger på att utbildning, sjukvård och omsorg erbjuds till alla utifrån deras behov, håller mycket hög kvalitet och finansieras gemensamt. Vi socialdemokrater kan aldrig acceptera att privata ägare tar ut vinster genom att göra avkall på kvaliteten i välfärden, eller genom att välja bort medborgare med stora behov.

Kvinnor och män ska ha lika möjligheter att forma sina liv, att delta på samhällets alla områden och ha makt att bestämma. Det är vårt feministiska uppdrag. Men så ser det inte ut idag. Fortfarande står kvinnor för större delen av det obetalda hushållsarbetet, har lägre löner och mindre makt. Många kvinnor är otrygga i vardagen. Utvecklingen står och stampar.

Klyftorna ökar och segregationen växer. Allt fler barn växer upp i fattigdom med sämre möjligheter och fler begränsningar än sina kamrater. Socialbidragen ökar.

Kraftigt växande grupper omfattas inte längre av en väl fungerande försäkring vid sjukdom eller arbetslöshet. Utförsäkringar, höjda avgifter och sämre villkor har skapat stora grupper av försäkringslösa som har en mycket utsatt situation.

Ekonomiska skillnader mellan olika bostadsområden bygger nya murar mellan människor. Det behövs en aktiv politik för blandade bostadsområden. Bostäderna från miljonprogrammets dagar behöver rustas upp.

Det goda arbetet kräver fokus på arbetslivets frågor. Ny teknik gör arbetet friare för många men suddar samtidigt ut gränsen mellan arbetstid och fritid.

Stressade familjer har svårt att få tiden att räcka till. Andelen tillfälliga och otrygga anställningar ökar. Många jobbar deltid men vill jobba mer. Det höga tempot och de stora kraven i arbetslivet gör det svårare för alla att få plats. Många har små möjligheter att påverka sina arbetsuppgifter.

Våra uppgifter

- *Stärka den socialdemokratiska modellen.* Det krävs en sammanhållen politik för en gemensamt finansierad generell välfärd av hög kvalitet, väl fungerande trygghetsförsäkringar och arbetsmarknad i full sysselsättning. Vad behövs för att nå dit?

- *Forma en ekonomisk politik tydligare byggd på kunskap för konkurrenskraft.* Ett tydligt program för en likvärdig skola där alla barn får en lika bra start i livet. Öppna vägar till utbildning av hög kvalitet. Hur ser den framgångsrika strategin för ökad konkurrenskraft ut?

- *Utveckla en välfärdspolitik som ställer sig på medborgarnas sida* – som utgår från behov, och garanterar valfrihet och säkerställer högsta kvalitet. Vad ställer en sådan förändring för krav?

- *Trygga alla barns möjligheter till en bra uppväxt.* Barnfattigdomen kan aldrig accepteras och måste bekämpas. Föräldrarna behöver jobb och en trygg försörjning. Skarpa åtgärder som bryter bostadssegregationen måste vidtas. Vilka är de effektivaste insatserna för att bryta barnfattigdomen?

- *Motverka stressen och svårigheten att få livet att gå ihop.* En ny politik krävs för att skapa det goda arbetet. Ett arbetsliv för alla med verklig jämställdhet kräver nya initiativ. Hur kan vi förändra arbetslivet?

En bättre värld är möjlig

Ur riktlinjerna från Jobbkongressen 2009

Vi lever i en tid då ländernas utrikespolitik har blivit världens inrikespolitik. Vi är globala grannar och vi är intensivt beroende av varandra, oavsett var i världen vi lever. De vägval världen kommer att göra inför de gemensamma globala utmaningarna kommer starkt att påverka utvecklingen i vårt land, och vi måste bära vår del av ansvaret för att de vägvalen blir de rätta. Klimatkrisen har väckt världens insikt om att det krävs gemensamma politiska svar och lösningar.

Våra utmaningar

Globaliseringen utmärker vår tid. Alla världens länder växer ihop i ett allt mer sammanhållet ekonomiskt system. Varor, kapital och människor rör sig över nationsgränserna. Internet skapar nya globala gemenskaper.

Vi välkomnar globaliseringen. Utvecklingen drivs på när människor samarbetar över gränserna. Vi har alltid trott på frihandel. Genom den globala ekonomin och arbetsdelningen ökar det samlade ekonomiska välståndet. Globala problem kräver gemensamma globala lösningar.

Vilken väg globaliseringen tar är en politisk fråga. Om länderna tvingas konkurrera med försämrade löner och arbetsvillkor i en rasande spiral nedåt gynnas enbart ett fåtal. På samma sätt är det ett stort problem om fokus flyttar från produktiva investeringar till vinster genom kortsiktig finansiell spekulation. För att frukterna av globaliseringen i stället ska komma alla till del krävs ett aktivt politiskt och fackligt arbete som sträcker sig över nationsgränserna.

Varor och utsläpp rör sig över hela världen. Det vi äter, gör och handlar påverkar någon annans livsmiljö. Om hela världen hade den resursförbrukning som vi har i Sverige skulle det behövas över tre jordklot för att försörja jordens

befolkning. Det krävs gemensamma insatser för att trygga en dynamisk och hållbar tillväxt.

Klimatfrågan är vår tids ödesfråga. Världens klimat är på väg att förändras på ett så radikalt sätt att själva livet på jorden hotas. Vi behöver därför ställa om och göra av med mindre energi, använda nya miljövänliga och effektiva bränslen och tekniker och återvinna det vi förbrukar. Den gröna omställningen innebär möjligheter till ett offensivt samhällsbygge. Vi socialdemokrater vill bygga ett grönt folkhem med viktig teknikutveckling som gynnar landets export samtidigt som Sverige blir en förebild i världen.

Klimatförändringar riskerar att drabba de länder som redan är fattigast hårdast. En av de viktigaste uppgifterna de närmaste åren är att leva upp till kraven i FN:s så kallade milleniemål om att halvera fattigdomen till år 2015. Det kräver ökad frihandel, förbättrade biståndsinsatser och aktiva insatser mot klimat- och miljöförändringar. Att etablera verkningsfulla internationella regelverk hör till de största utmaningar världens politiker i dag måste hantera.

Kampen mot fattigdom går också hand i hand med kampen för demokrati och mänskliga rättigheter. Den utveckling vi sett i Nordafrika inspirerar. Unga människor har med risk för sina egna liv engagerat sig för att få vara med och påverka. De har demonstrerat, använt nya sociala medier och visat på kraften när människor sluter sig samman för en bättre framtid. Det vi nu ser i Nordafrika liknar den utveckling vi såg för tjugo år sedan i Östeuropa.

Det är en del av den demokratiseringsvåg som går över världen. Land efter land demokratiseras. Nu måste världssamfundet samla sig för att sprida demokrati och mänskliga rättigheter också till de länder och regioner där demokratin är svag. Sverige och andra demokratiska stater måste agera konsekvent och tydligt och ge starkt stöd till alla som slåss för demokratiska rättigheter.

Sverige är ett glest befolkat land vid norra polcirkeln. Det är ingen självklarhet att vi drar till oss investeringar och produktion. För att vi ska klara att behålla vårt välstånd också i framtiden krävs att vi förmår investera i forskning och utveckling så att våra företag fortsätter att ligga i framkant. Det kräver att vi kraftsamlar kring nationella utvecklingsprogram som stimulerar investeringar och samverkan kring de branscher och den kompetens som bygger Sverige starkt och att vi driver en ekonomisk politik som fortsatt stimulerar till omställning.

Sverige är ett litet land – men vi kan göra skillnad. Vi kan vara ett exempel för andra. Vi kan visa att det går att förena hög tillväxt och en konsekvent klimatpolitik. Vi kan visa att jämställdhet och hög sysselsättning bland kvinnor är en framgångsfaktor. Men då måste vi våga vara en tydlig röst för förändring.

EU är en del av vår politiska vardag. Samma ideologiska konflikter finns inom EU som i Sverige. EU:s övergripande mål ska vara full sysselsättning. EU ska vara en öppen gemensam marknad med starka rättigheter för löntagare och konsumenter. Samtidigt ska medlemsländernas olika välfärds- och arbetsmarknadsmodeller respekteras. Effektiva miljökrav ska ställas på alla varor. Den gränsöverskridande brottsligheten ska bekämpas gemensamt. Vår säkerhet ska byggas gemensamt med andra och vara grundad på vår militära alliansfrihet. EU ska vara en tydlig röst för demokrati och mänskliga rättigheter i världen.

Våra uppgifter

- *Bygga Sverige starkt i tuff internationell konkurrens.* Hur kan vi bli bättre på att stimulera investeringar och samverkan kring det som stärker våra företags konkurrenskraft och skapar nya arbetstillfällen?

- *Driva på för starka internationella regelverk som främjar fackliga och sociala rättigheter och vår gemensamma miljö.* Hur skapar vi bäst ett offensivt glo-

balt samarbete mellan progressiva partier och fackföreningar för att möta globaliseringen?

- *Driva på EU-politiken för full sysselsättning, sociala rättigheter och en hållbar miljö.* Då behöver vi vara med och bygga en kraftfull progressiv allians i EU. Hur gör vi för att sakpolitiken i EU ska kunna komma upp på den politiska dagordningen och för att politiken ska få en socialdemokratisk inriktning?

- *Vara en tydlig röst för demokrati och mänskliga rättigheter i världen.* Sverige ska driva en konsekvent politik mot fattigdom och förtryck. Hur ska en sådan modern och aktiv socialdemokratisk utrikespolitik se ut?

- *Skapa ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle där människors livskvalitet kan öka.* Vi socialdemokrater ska visa att det går att få god ekonomisk utveckling utan att vår gemensamma miljö försämras. Vilka är de mest effektiva insatser mot klimatförändringarna?

Vårt parti

Ur Jobbkongressens beslut om att partiets organisation ska utredas

Partiet ska aktivt verka för att förändra sin organisation till de nya förutsättningarna och öppet pröva nya organisatoriska lösningar. Även medlemsavgiftens roll ska analyseras. Därför ska organisationen utredas och särskild uppmärksamhet då ägnas storstadsområdena, där såväl partiets väljarstöd, som medlemsmässiga styrka har urholkats under de senaste åren.

Medlemmarnas direkta påverkansmöjligheter har ökat genom exempelvis rådslag och provval. Däremot har partiets beslutsorganisation, byggd på den representativa demokratins principer, inte förändrats. Antalet beslutsorgan, liksom deras storlek och sammansättning, bör övervägas under den kommande kongressperioden.

Våra utmaningar

Socialdemokraterna behöver stärkas som organisation och återfå full kraft som det breda progressiva partiet i svensk politik med stark folkrörelseförankring. Det kräver ett utvecklingsarbete som leder till ett mer öppet, nyfiket och kreativt sätt att verka. Partiet och dess företrädare behöver förändra attityden mot omvärlden. Vi behöver hitta nya sätt att visa intresse och möta människor som kan bära de erfarenheter, perspektiv och idéer som vi behöver i vårt framtidsbygge.

Medlemmarna är partiet. Ett starkt parti måste hela tiden få nya medlemmar och förtroendevalda. Unga människor behöver finna arenor där de kan komma in och verka. Medlemmarna måste känna att de bygger relationer, lär sig nytt, kan kommunicera och påverka för att medlemskapet ska vara givande och ge mersmak. En viktig del i detta är en utveckling av verksamheten i de lokala föreningarna. Med nya metoder blir det möjligt att ta reda på vad enskilda medlemmar vill.

I modern politik måste politikens innehåll, organisationen och kommunikationen vara tätt sammanflätade. Kommunikationen är en avgörande faktor i förnyelsen av partiet. Utvecklingen av Internet ger rika möjligheter till stärkt kommunikation både internt med medlemmarna och externt. Nu öppnas helt nya vägar till dialog, information och aktivt inflytande. Viktiga steg har tagits genom ökad direktkommunikation till alla medlemmar, en uppskattad hemsida och genom det aktiva bloggnätverket NetRoots.

Den facklig-politiska samverkan mellan socialdemokraterna och LO är en självklar del av socialdemokratin. Banden mellan den politiska och fackliga delen av arbetarrörelsen gör att löntagarnas perspektiv blir en naturlig del i politiken. I en stark samverkan finns utrymme för en vital diskussion i ett dynamiskt klimat där olika perspektiv möts och stimulerar arbetarrörelsens idéutveckling.

I takt med arbetslivets förändringar behöver kontakterna och nätverken mellan politiken och löntagarna vidgas och stärkas. Vårt parti vänder sig brett till löntagare från olika samhällsfält och behöver därför finna nya vägar att få in perspektiv även från tjänstemän och akademiker.

I valet 2010 genomfördes nya kampanjmetoder. En viktig framgång var den historiskt stora dörrknackningskampanjen som överträffade högt satta mål om antalet kontakter och samtal med väljare. Detta framgångsrika organisations- och kampanjarbete måste föras vidare i framtida valrörelser och mobiliseringskampanjer.

För att utveckla medlemskapet och ge ledare på olika nivåer goda förutsättningar att klara sina uppdrag krävs goda möjligheter till utbildning och studier. Studier skapar långsiktig tillväxt i kompetens i organisationen. Ett utvecklat politiskt ledarskap krävs både för att motsvara medborgarnas och medlemmarnas krav.

Politikens innehåll måste hela tiden utvecklas och möta nya realiteter, utmaningar och frågeställningar. Det sker varje dag bland de förtroendevalda men det är viktigt att det också finns koncentrerade resurser för långsiktig politikutveckling och till möten med organisationer, debattörer och forskare som kan bidra med nya tankar.

Våra uppgifter

- *Göra medlemskapet mer attraktivt.* För att partiet ska kunna få mer inflytande behöver det växa med fler medlemmar – medlemsrekryteringen utvecklas. Det kräver utvecklad kommunikation, delaktighet och inflytande för medlemmarna. Särskild uppmärksamhet riktas mot att attrahera fler unga medlemmar. Hur kan vi bli Sveriges mest öppna, nyfikna och ödmjuka parti?

- *Koppla samman politikens innehåll, organisationen och kommunikationen.* Den facklig-politiska samverkan utvecklas i takt med arbetslivets förändring. Den långsiktiga politikutvecklingen med ökade kontaktytor utåt är central. Vilka är de viktigaste förändringarna vår organisation behöver gå igenom? Hur kan vi skapa bättre plattformar för möten mellan de fackligt aktiva och politiken?

- *Utveckla det politiska ledarskapet.* Studier och utbildning ger förutsättningar för tillväxt i kompetens. Vilka insatser kräver detta?

ISBN: 978 91 532 0669 9

socialdemokraterna.se